

СВЕТСКИ ДАН БЕЗ ДУВАНСКОГ ДИМА

31. мај 2015. године

Зауставимо незакониту трговину дуванским производима

Сваке године, 31. маја, Светска здравствена организација (СЗО) и њени партнери обележавају Светски дан без дуванског дима, истичући здравствене ризике који су повезани са употребом дувана и залажући се за ефикасну политику која смањује конзумирање дувана.

Поводом овогодишњег Светског дана без дуванског дима, СЗО позива све државе да заједно делују како би се зауставила незаконита трговина дуванским производима.

Незаконита трговина дуванским производима је велики глобални проблем који се одражава на здравствене, правне и економске аспекте, руковођење и корупцију.

Размере проблема

- Према истраживањима и подацима добијеним од стране свих царина на свету, једна од 10 цигарета и других дуванских производа који се данас конзумирају у свету набављена је незаконито.
- Европска комисија процењује да незаконита трговина цигаретама кошта Европску Унију и њене чланице, преко 10 милијарди евра (€) годишње због изгубљених пореза и царинских прихода.
- Незаконита трговина дуванским производима није проблем само развијених држава тј. земаља са високим приходима, у скоро свим земљама света она постоји у неком свом облику. Као одговор на претње незаконите трговине дуваном, међународна заједница је усвојила у новембру 2012. године Протокол за заустављање незаконите трговине дуванским производима. Ово је први протокол Оквирне конвенције о контроли дувана СЗО.

Циљеви кампање Светског дана без дувана 2015. године

- Подизање свести о последицама по здравље људи изазваних незаконитом трговином дуванским производима, посебно код младих и становништва са ниским приходима, којима су ови дувански производи приступачнији због ниске цене.

- Указивање на чињеницу да незаконита трговина дуванским производима подрива постигнуте резултате здравствене заштите и њених програма, политику контроле дувана и мере као што су пораст пореза и цене дуванских производа, сликовна упозорења и др.
- Приказ примера укључености дуванске индустрије у незакониту трговину дуванским производима.
- Истицање како је незаконита трговина дуванских производа средство за гомилање великог богатства криминалних група које служи за финансирање других активности организованог криминала, као што су трговина дрогом, људима и оружјем и тероризам.
- Промовисање ратификације, приступање и примена Протокола о елиминацији незаконите трговине дуванским производима од стране свих потписница Оквирне конвенције о контроли дувана СЗО и његовог ступања на снагу активним учешћем свих релевантних актера.

Кључне поруке СЗО за јавност у свим државама света

- Незаконита трговина дуванских производа је штетна за ваше здравље и ваше интересе из следећих разлога:
- Незаконити дувански производи су лако доступни младима и потстичу њихово експериментисање са употребом дувана . Такви производи такође стварају заблуду код младих корисника дувана и обмањују их јер немају здравствена упозорења и чак у неким случајевима деца се регрутују за незакониту продају ових производа.
- Недозвољена трговина смањује приход од пореза државног буџета, а тај новац би могао бити утрошен за друге потребе јавности и пружање јавних услуга, уместо да буде усмерен у криминалне токове.
- Недозвољена трговина дуваном јача корупцију и слаби добро управљање државом.
- Дуванске компаније могу користити пропусте у системима управљања контролом дувана и одобравати недозвољену трговину дуванским производима.

Позиви на акцију

За политичаре

- Политичари треба да схвате да незаконита трговина дувана, не само да увећава глобалну епидемију коришћења дувана и доводи до других штетних последица по здравље, него има и нежељене последице кроз финансирање организованог криминала, укључујући дрогу, трговину људима, оружјем, као и тероризам.

- Неопходна је ратификација Протокола за заустављање незаконите трговине дуванским производима као одговор на финансијске, правне и здравствене последице настале због недозвољене трговине дуванским производима.

За јавност

- Становништво треба да препозна негативне здравствене, економске и социјалне утицаје незаконите трговине дуванским производима и њихову повезаност са организованим криминалом у трговини људима и дрогом.
- Становништво треба да учествује у кампањи за обележавање Светског дана без дуванског дима и активностима у којима је циљ подизање свести о проблему дувана. Ове активности би требало да укључе и медије ради ширења порука и савета које ће покренути државе и СЗО у сузбијању незаконите трговине дуванским производима.

За академску заједницу

- Академске институције би могле да предузму истраживања на тему незаконите трговине дуванским производима тако да и даље документују штетне утицаје дувана, а у исто време да истичу корисне ефекте на здравље ако би држава финансирала контролу криминалних активности кроз сузбијање трговине незаконитим дуванским производима.
- Једна од области истраживања би могла бити улога дуванске индустрије у пружању подршке незаконитој трговини дуваном.